

Дар'я Василенко

ТРАНСФОРМАЦІЯ НОРМАТИВНОЇ БАЗИ ГАЛУЗІ НАРОДНОЇ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ПЕРІОД ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ 1950-1957 РОКІВ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Проаналізовано українську систему народної шкільної освіти в період 1950-1957 років через призму законодавчого забезпечення галузі, за приклад взято Полтавську область. На основі архівних матеріалів проведено аналіз законодавчих актів щодо процесу відбудови галузі області. Указані основні проблеми, які висвітлювалися в нормативних документах для відновлення роботи народної шкільної освіти України та області, зокрема. У підсумку визначено позитивні та негативні сторони законотворчих процесів цього періоду.

Ключові слова: народна освіта, школа, законодавчі акти, УРСР, Полтавська область, ОблВНО, школа-інтернат.

У складному процесі оновлення української освіти, вироблення нових підходів до покращення та підвищення рівня обізнаності сучасної української молоді необхідно не забувати про суттєвий вплив спадщини радянської шкільної освіти на сучасні процеси в цій галузі. Актуальність, проблеми визначається саме, з точки зору розгляду повоєнного етапу відновлення народної шкільної освіти в період 50-х років ХХ століття. Сучасна трансформаційна політика держави в сфері середньої освіти, дає нам можливість аналізувати минулий досвід для уникнення помилок та хиб у майбутньому. Якісна освіта на сьогодні, це запорука майбутнього сталого розвитку держави.

Необхідність розробки та впровадження новітніх освітніх технологій передбачає аналіз попереднього досвіду та проведення історичної ретроспективи. В статті зроблено спробу розглянути відновлення освітньої галузі України повоєнного періоду через призму нормативно-правової бази та впровадження її в сфері середньої шкільної освіти в 1950-1957 років.

Метою дослідження є аналіз проблем та перспектив процесу повоєнного відновлення шкільної народної освіти в Україні в 50-х роках ХХ ст. на прикладі Полтавської області через призму вивчення законодавчих актів з 1950 до 1957 років.

Основу джерельної бази статті становлять архівні матеріали Державного архіву Полтавської області, деякі з них залучені до наукового обігу вперше.

Деякі аспекти досліджуваної теми можна віднайти у працях таких науковців як О. Сивець [15], Є. Сайдакова [16], М. Кашина [12], О. Абакумов [14], Н. Кузін [14], М. Прокоф'єва [13], С. Полянський [17], М. Кабатченко [11]. Вони проаналізували нормативні акти, які були прийняті в галузі середньої освіти у період повоєнного відновлення 50-х років ХХ століття. Дослідники не роблять конкретних висновків про переваги чи недоліки того чи іншого законодавчого документа, що на думку автора, є позитивним моментом і дає можливість самостійно зробити висновки про наслідки утвердження законодавчої системи на цьому етапі, дослідивши історичні паралелі, пов'язані з тим чи іншим актом.

Незважаючи на те, що певні питання студійованої проблематики вже аналізувалися науковцями, варто відзначити, що на сьогодні заявлена тема ще не стала предметом окремого наукового дослідження. Саме в цьому й полягає наукова новизна публікації.

Нормативне забезпечення народної освіти у 50-х роках ХХ ст. можна назвати «дореформеним етапом» у розвитку освітньої галузі, який триватиме до 1958 р., коли і буде розпочато перехід шкільної освіти до повної її політехнізації.

Повертаючись до початку 50-х років необхідно зазначити, що політичний курс, так само як і в попередній період другої половини 40-х років ХХ ст., був спрямований на відбудову радянської системи шкільної освіти.

Продовжуючи роботу в справі всезагальної обов'язкової освіти Міністерство освіти УРСР проводить постійні перевірки з питань обліку дітей шкільного віку (6-15 років. – Д. В.). Це було спричинене тим, що уповноважені органи, які повинні брати на себе функцію по обліку дітей

та підлітків не виконували її в повному обсязі. У більшості випадків, такий облік провадять вчителі, внаслідок чого більшість дітей випадає з обрахунку. За результатами таких перевірок, у травні 1950 р. міністр освіти І. Пінчук підписав наказ № 542 «Про поліпшення обліку дітей шкільного віку». У документі наголошується, що облік дітей і підлітків віком від 6 до 15 років повинен вестися згідно «Інструкції про організацію обліку дітей і підлітків віком від 6 до 15 років, які підлягають навчанню у школі». Здійснювати його необхідно в період між 1 і 15 квітня, потрібно провадити очний облік, списки ці мають складатися в селах виконкомом сільських Рад депутатів трудящих, а в містах і селах міського типу – домоуправліннями. Міністерство цим наказом зобов'язало виконкоми та домоуправління подавати до органів освіти списки дітей шкільного віку, які проживають на територіях, що закріплені за ними. Контролювати цей процес у школах повинні, згідно наказу, інспектори відділів освіти [1, арк. 20-24зв.].

Проблема забезпечення шкіл навчально-наочним обладнанням була однією з першочергових для органів народної освіти, її вирішення почалося ще в 1949 р. і продовжилось в 1950-х роках, коли уряд УРСР видав наказ «Про заходи до забезпечення шкіл Української РСР навчально-наочним приладдям» від 1 листопада 1950 р. Органи народної освіти не планували завозу навчально-наочного приладдя на місцях і передоручали це безконтрольно Облкниготоргу, які завозили приладдя на свій розсуд, не враховуючи нагальні потреби школи. У зв'язку з цим, затверджено порядок постачання приладдя до шкіл. Відтак, надходження обладнання проходило за затвердженням і опрацьованим планом постачання навчально-наочного обладнання для шкіл Управління шкіл Міністерства освіти УРСР. Відтепер органи народної освіти контролювали керівників навчальних закладів з питань стану забезпечення навчально-наочним приладдям шкіл [1, арк. 209-210зв.].

Підтвердженням курсу на відбудову та відновлення освіти чітко простежується в «Директиві по п'ятирічному плану розвитку СРСР на 1951-1955 роки», затвердженій на XIX з'їзді ВКП (б) (5-14 жовтня 1952 року. – Д. В.). У директиві даються вказівки про завершення до кінця п'ятирічки (до 1955 року. – Д. В.) переходу від семирічної освіти до середньої (десятирічка. – Д. В.). У зв'язку з розширенням мережі шкіл необхідно було розширити набір абітурієнтів у педагогічні вузи для поповнення кадрового складу галузі. Так, у 1951-1955 роках було розширено прийом на 45 %. Для подальшого соціалістичного виховання, ВКП (б) наполягав на реалізації програми з політехнізації в школі [14, с. 45]. Втілення цього плану в життя добре простежується за нормативними документами 50-х років XX століття, які будуть охарактеризовані в статті.

Детальніше зупинимося на законодавчих актах, що були прийняті протягом 1954-1957 років. Нормативна база цього етапу є перехідною, тобто слугувала для створення необхідного підґрунтя для повного переходу на політехнічне навчання в школі.

Станом на квітень 1954 р. Міністерством видано наказ «Про скорочення кількості екзаменів у школах Української РСР», з метою ліквідації переобтяження учнів навчальними заняттями. Починаючи з 1953-1954 навчального року в початкових, семирічних і середніх школах вводилися такі іспити з предметів: 4 клас – українська мова (письмово), російська мова (письмово), арифметика (письмово); 5 клас – українська мова (письмово), російська мова (письмово), арифметика (усно); 6 клас – українська мова (письмово), російська мова (письмово), арифметика (письмово), ботаніка (усно); 7 клас – українська мова (письмово), українська мова (усно), російська мова (письмово), російська мова (усно), алгебра (письмово), геометрія (усно); 8 клас – українська література (письмово), російська література (письмово), алгебра (письмово), геометрія (усно); 9 клас – українська література (письмово), російська література (письмово), нова історія (усно), алгебра (письмово), геометрія (усно), іноземна мова (усно); 10 клас – українська мова (письмово), українська література (письмово), українська література (усно), російська мова (письмово), російська література (усно), геометрія (письмово), тригонометрія (письмово), алгебра (письмово), фізика (письмово), хімія (письмово), історія СРСР (письмово) [2, арк. 43-46зв.].

У 1957-1958 навчальному році Міністерством (Наказ «Про перевідні і випускові екзамен на атестат зрілості в школах УРСР» від 2 квітня 1957 року) було оновлено програму іспитів і знову зменшено їх кількість. Так, у 5 класі складали 2 іспити, у 6 класі – 3 іспити, у 7 класі кількість іспитів зменшилась до 4, а 8 і 9 класи вводилося 3 іспити, у 10 класі на атестат зрілості було винесено 8 іспитів [8, арк. 66-67зв.].

Починаючи з 1954 р. Міністерством провадяться перші кроки для політехнізації навчання в школах та заміщення вакантних посад на промислових підприємствах країни. Перш за все, це пов'язано з недостатньою кількістю працездатного населення, яке б могло задовольнити потреби

як держави, так і суспільства. Згідно з наказом Міністерства освіти УРСР від 13 вересня 1954 р. № 428 «Про організацію підготовки спеціалістів в 26 загальноосвітніх середніх школах УРСР» [3, арк. 31зв.], ОблВНО зобов'язане було організувати на 1954-1955 навчальний рік підготовку спеціалістів у загальноосвітніх школах використовуючи для цього спеціалістів та навчально-матеріальну базу відповідних технікумів. Кошти на організацію такого навчання виділялися урядом за спеціальним планом. Вивчення спеціальних дисциплін, згідно з наказом, вводилося з 8 класу, в навчальних планах передбачалась виробнича практика на заводах, в колгоспах і радгоспах під час канікул. До спеціальних класів приймалися учні, які за результатами закінчення 7 класу мали високі оцінки.

Випускники спецкласів складали іспити в присутності державної екзаменаційної комісії і одержували диплом спеціаліста середньої кваліфікації, після чого направлялися на виробництво, де повинні були відпрацювати три роки. У Полтавській області такий спеціалізований навчальний заклад був відкритий в м. Хорол, середня школа № 1 [3, арк. 31-32зв.].

Уже в 1954 р. розпочалася підготовка до запровадження змін у шкільну освіту, про, що свідчить створення спецшкіл, а також лист отриманий Полтавським ОблВНО від Центрального інституту підвищення кваліфікації працівників народної освіти Української РСР від 15 серпня 1954 р. У ньому йшлося про надання пропозицій та матеріалів щодо запровадження та переходу до повної політехнізації навчання в школах [3].

З 1955-1956 навчального року Міносвіти почав провадити жорстку статистичну політику, на що вказують наступні нормативні акти: Вказівки про порядок державної звітності і відділів народної освіти Української РСР на кінець навчального року від 23 квітня 1955 року [4, арк. 7-9зв.]; наказ Міністерства освіти УРСР «Про облік посівних площ, що належать школам» від 28 травня 1955 року [4, арк. 14]; наказ Міністерства освіти УРСР «Про порядок проведення звітності загальноосвітніх шкіл на початок 1955-1956 навчального року» від 1 серпня 1955 року [4, арк. 23-29зв.].

Маючи на меті створити найбільш сприятливі умови для запровадження в країні політики тотальної всезагальної середньої освіти та отримання молоддю вищої освіти, Рада Міністрів СРСР 6 червня 1956 р. прийняла Постанову «Про відміну оплати за навчання в старших класах середніх шкіл, в середніх спеціальних і вищих навчальних закладах». Постанова вступала в дію 1 вересня 1956 р., її запровадження дало свої результати у вигляді наповненості старших класів та збільшення кількості абітурієнтів до вищів [14, с. 192].

У зв'язку з безперервним виробництвом багатьох підприємств країни виникає необхідність у групах продовженого дня для дітей, батьки яких не мали змоги забезпечити їх догляд у вільний від навчання час. Міносвіти генерує наказ «Про організацію груп продовженого перебування учнів у школі» від 12 березня 1956 р. Такі групи створювалися для учнів 1-4 класів, витрати на їх утримання покладалися на батьків. В окремих випадках дозволялося звільняти від оплати, не більше 15% дітей і відносити витрати на їх забезпечення на рахунок бюджетних асигнувань на освіту. Такі групи формувалися в школі з дозволу Міськ / РайВНО, при наявності 1-4 класів, прийом учнів здійснювався директором на підставі заяв від батьків. Кількість дітей у групі не повинна була перевищувати 25-30 осіб. Тривалість роботи такої групи продовженого дня була не більше 5 годин (робочий час вихователя. – Д. В.) [5, арк. 49-53зв.].

Проблема забезпечення шкіл поліграфічною продукцією, залишалась актуальною протягом 50-х років ХХ ст. Нестача друкованої продукції створювала перепони в налагоджені процесу відновлення шкільної народної освіти Наказом від 28 березня 1956 року «Про заходи по забезпеченню видання шкільних підручників у 1956 році», міністерство намагалося розв'язати цю проблему. За цим наказом, видавництво «Радянська школа» повинно було забезпечити друк шкільних підручників на 1957-1958 навчальний рік у кількості 106 назв. З метою виконання плану видавництво почало друкувати підручники на наступний навчальний рік у III-IV кварталах 1956 р. За таких умов, розроблені та затверджені підручники необхідно було здавати до видавництва до квітня 1956 р. Для прикладу наведемо, що у 1956 р. надруковано підручників високої якості в обкладинці 348 млн. примірників, підручників за допомогою способу глибокого друку – 3,2 млн. [5, арк. 57-59зв.]. Ці показники в рази більші, ніж у минулому – 1955 р.

Міністерство освіти УРСР було занепокоєно нестачею кваліфікованих кадрів у школах. Ситуація з кадровим складом шкіл так і не була виправлена, ні протягом другої половини 40-х, ні на початку 50-х років ХХ ст., не дивлячись на заходи, які були вжиті керівними органами в галузі освіти (розширення прийому абітурієнтів до педвузів на 45 %; забезпечення вчителів матеріаль-

но-побутовими умовами, особливо на селі. – Д. В.). Продовжується запровадження щодо поліпшення педагогічного складу в навчальних закладах. Затверджено ряд нормативних документів, що регулювали питання кадрової наповненості сфери шкільної освіти: наказ «Про додаткові заходи по впорядкуванню підготовки вчительських кадрів у педагогічних учбових закладах» від 6 липня 1956 р. [5, арк. 149зв.]; наказ «Про затвердження переліку факультетів широкого профілю педагогічних інститутів Української РСР» від 6 жовтня 1956 р. [6, арк. 22зв.]; наказ «Про прикріплення шкіл до вищих навчальних закладів для проходження в них педагогічної практики студентів» від 6 жовтня 1956 року [7, арк. 23-27зв.]; Вказівки до складання проекту перспективного плану потреби вчительських кадрів для початкових, семирічних і середніх шкіл на 1956-1957 навчальний рік [7, арк. 110-117зв.].

Нововведенням для української радянської освіти стає наказ «Про організацію шкіл-інтернатів в Українській РСР», підписаний міністром освіти УРСР від 13 квітня 1957 р. Перш за все створення таких типів спецшкіл пов'язують з переходом до повного політехнічного навчання та програмою щодо повної ліквідації не писемності серед усіх верств населення.

У школах нового типу перш за все, створювалися умови для сприятливого всестороннього середнього та політехнічного навчання учнів, а також виховання в них високих моральних принципів тощо. Згідно з наказом:

- школи-інтернати відкрилися 1 вересня 1956 р.;
- школи такого типу укомплектовувалися досвідченими працівниками;
- до початку навчання школи повинні були забезпечені паливом на весь навчальний рік;
- організовувалися і облаштовувалися при школі-інтернаті мінімум навчальних кабінетів з фізики, математики, біології, хімії, бібліотека, робоча кімната, майстерні по дереву і металу, спортивний зал, майданчик [5, арк. 154зв.].

Зарахування дітей до шкіл-інтернатів проходило виключно за бажанням батьків, у першу чергу до них приймали діти одиноких матерів, інвалідів війни і праці, сиріт, а також дітей, для виховання яких були відсутні необхідні умови в родині. Заяви від батьків приймали з 15 липня по 10 серпня, зарахування проходило з 10 по 20 серпня. На утримання дітей у школі-інтернаті з батьків брали плату в залежності від заробітної плати. На повне державне утримання приймали дітей, які були позбавлені батьківського піклування. У Полтавській області було відкрито дві школи-інтернати у м. Кременчук та м. Гадяч. Усього в Україні створено та відкрито 50 шкіл-інтернатів [6, арк. 154зв.].

Уряд тісно підтримував зв'язки з інтернатами та пильно контролював їхню роботу, наказ «Про недоліки в організаційно-господарській діяльності шкіл-інтернатів» [6]. У наказі відзначено, що у ряді шкіл не було забезпечено першочерговий прийом дітей-сиріт та дітей одиноких матерів. Окремі ОблВНО та директори шкіл, незважаючи на кількість заяв, вчасно не укомплектували учнями класи.

Проводилися виїзні наради для директорів таких навчальних закладів, що регламентував наказ «Про проведення республіканської наради директорів шкіл-інтернатів» від 20 вересня 1956 р. [6, арк. 4зв.]. Наказом від 22 червня 1957 р. Міністерство освіти УРСР затвердило Положення про школи-інтернати [8, арк. 116зв.]. Створення нового типу школи, сприяло політиці всезагальної освіти серед молоді, а також давало можливість працюючим батькам давати гідну освіту дітям, завдяки тому що школа брала на себе більшу частину виховного процесу дитини, яка постійно проживала в інтернаті.

У продовженні політики відбудови, оновлення галузі української народної освіти та підготовки її до повного переходу до політехнічного навчання Міносвіти посилило нагляд за патрунуванням дітей, шкіл та дитячих будинків, окремими особами та підприємствами. З вивчених архівних документів, стало відомо, що питання про патрунування в галузі шкільної освіти, ретельно перевірялося. Про це свідчить наказ № 494 «Про стан і заходи до поліпшення патрунування дітей, роботи дитячих будинків та спеціальних шкіл-інтернатів» від 14 грудня 1957 р. У ньому відзначено, що допомога підприємствами, установами, радгоспами, колгоспами освітніх закладів, відбувається часто формально. У ряді областей не вирішено було питання про матеріально-технічне забезпечення навчальних закладів. Істотні недоліки були виявлені у працевлаштуванні дітей з дитячих будинків, спеціальних шкіл-інтернатів, на підприємствах, в установах. Таких випускників використовували на допоміжних роботах і відповідно не забезпечували належними робочими та побутовими умовами [9, арк. 123-124зв.]. Контроль з цього питання продовжували здійснювати і в наступні роки, наприклад, наказ № 30 від 28 лютого 1958 р. «Про стан і заходи

до поліпшення патронування дітей, роботи дитячих будинків та спеціальних шкіл-інтернатів» [10, арк. 94-98зв.]

Для підтримки політики ліквідації неписьменності, серед дорослого сільського населення, яке має вади слуху затверджено наказ № 372 від 4 вересня 1957 р. «Про організацію з 1957-1958 н.р. індивідуального навчання неписьмених дорослих глухонімих, які проживають у сільській місцевості». Ним було підтверджено плани всезагальної освіти в країні, навіть серед таких категорій населення. Згідно з наказом оплата праці викладача за кожного неписьменного глухонімого учня, який склав випускний іспит, складала 300 крб. [9, арк. 22зв.]. Фактично це була висока заробітна плата педагога, а отже її можна вважати однією з головних мотиваційних причин, що спонукала вчителів займатися такою практикою та втілювати програму всезагальної освіти в Радянському Союзі.

Отже, нормативно-правова база шкільної народної освіти 50-х років ХХ століття в Україні, повністю спрямована на закріплення результатів, які були досягнуті впродовж другої половини 40-х років ХХ століття. Для прискорення цього процесу застосовувалися всі наявні ресурси держави, зокрема залучення трудящих та підприємств для відбудови галузі народної освіти. Крім цього, важливу роль відіграла політика заохочення та контролю за навчанням дітей шкільного віку та поширення ідей всезагальної освіти в країні для всіх верств населення. Загалом, відбудова народної шкільної освіти у 1950-1957 роках була спрямована на введення повсюдного політехнічного навчання в середніх навчальних закладах освіти. Законодавчі акти цього періоду можна назвати перехідними, спрямованими на створення сприятливого середовища та умов для реформи освіти 1958 р., які призведуть до збільшення кількості працюючого населення, але при цьому з'ясується факт неготовності держави забезпечити його робочими місцями.

Список використаних джерел та літератури:

1. Державний архів Полтавської області (далі – ДАПО). – Ф. 4298. – Оп. 1. – Спр. 178 Накази та розпорядження Міністерства освіти Української РСР. – 244 арк.
2. ДАПО. – Ф. 4298. – Оп. 1. – Спр. 374 Накази та розпорядження Міністерства освіти Української РСР. – 123 арк.
3. ДАПО. – Ф. 4298. – Оп. 1. – Спр. 375 Накази та розпорядження Міністерства освіти Української РСР. – 149 арк.
4. ДАПО. – Ф. 4298. – Оп. 1. – Спр. 435 Накази та розпорядження Міністерства освіти Української РСР. – 59 арк.
5. ДАПО. – Ф. 4298. – Оп. 1. – Спр. 443 Накази та розпорядження Міністерства освіти Української РСР. – 251 арк.
6. ДАПО. – Ф. 4298. – Оп. 1. – Спр. 444 Накази та розпорядження Міністерства освіти Української РСР. – 182 арк.
7. ДАПО. – Ф. 4298. – Оп. 1. – Спр. 452 Накази та розпорядження Міністерства освіти Української РСР. – 59 арк.
8. ДАПО. – Ф. 4298. – Оп. 1. – Спр. 481 Накази та розпорядження Міністерства освіти Української РСР. – 168 арк.
9. ДАПО. – Ф. 4298. – Оп. 1. – Спр. 482 Накази та розпорядження Міністерства освіти Української РСР. – 150 арк.
10. ДАПО. – Ф. 4298. – Оп. 1. – Спр. 514 Накази та розпорядження Міністерства освіти Української РСР. – 178 арк.
11. Кабатченко М. В. Народное образование в СССР. 1917-1967 / М. В. Кабатченко. – М. : Просвещение, 1986. – 187 с.
12. Кашина М. П. Народное образование в РСФСР / М. П. Кашина. – М. : Просвещение, 1970. – 355 с.
13. Народное образование в СССР. 1917-1967 / [под ред. М. А. Прокофьева]. – М. : Просвещение, 1967. – 544 с.
14. Народное образование в СССР. Общеобразовательная школа. Сборник документов 1917-1973 г. г. / [сост. А. А. Абакумов, Н. П. Кузин, Ф. И. Пузырев и др.]. – М. : Педагогика, 1974. – 560 с.
15. Постанови партії та уряду про школу / [упоряд. О. Г. Сивець]. – К.-Х. : Радянська школа, 1947. – 152 с.
16. Сайдакова Е. И. Вопросы организации всеобщего обучения / Е. И. Сайдакова. – М., 1953. – 201 с.
17. Хрестоматия по педагогике / [состав. С. Н. Полянский]. – М. : Просвещение, 1967. – 716 с.

Стаття надійшла до редакції 11.12.2014 року

Дарья Василенко

Трансформация нормативной базы отрасли народного образования в период послевоенного восстановления 1950-1957 годов в Полтавской области

Проанализирована украинская система народного школьного образования в период 1950-1957 годов через призму законодательного обеспечения отрасли, в качестве примера взята Полтавская область. На основе архивных материалов проведен анализ законодательных актов относительно процесса восстановления отрасли области. Указаны основные проблемы, которые освещались в нормативных документах для возобновления нормальной работы народного школьного образования страны и области. В заключении определены положительные и отрицательные стороны законотворческих процессов этого периода.

Ключевые слова: народное образование, школа, законодательные акты, УССР, Полтавская область, ОблОНО, школа-интернат.

Daria Vasylenko

Transformation of the regulatory framework of public education sector in post-war reconstruction period in 1950-1957 in Poltava region

It has been analyzed the transformation of Soviet system of public school education in the period of 1950-1957 according to the legislation provisions of the sector. The importance of the subject within the context of modern educational institute reforms in secondary school has been outlined. It is not possible to carry out reformation of secondary education without the development and improvement of educational content and determination the actual role of the state, its agencies and institutions in supporting secondary schools. The works of such scholars as A. Siwiec, E. Saydakova, M. Kashina, O. Abakumov, N. Kuzin, M. Prokofieva, S. Polansky, M. Kabatchenko have been mentioned to take into account studied themes and regulations of the problem 'associated with post-war reconstruction of the educational sector in the Ukrainian Soviet Socialistic Republic. Based on the above-mentioned information, it has been defined the objective of analysis and it has been estimated the legal regulations of Ukrainian School Education in the 50s of XX century.

Key words: public education, school, legislative acts, Ukrainian Soviet Socialist Republic, Poltava region, Provincial Department of Education, boarding school, Ministry of Education of the Ukrainian Soviet Socialist Republic.